

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: A. Ciubotaru)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

18 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Iațco împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii municipiului Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost casată hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii

c o n s t a t ă :

La 15 septembrie 2016 Claudia Iațco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM, Procuraturii Generale a RM și Procuraturii mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală.

În motivarea cererii a indicat că în perioada de la 03 martie 2003 până la 16 ianuarie 2007 a activat în calitate de consultant principal în domeniul problemelor de drept al Aparatului Guvernului Republicii Moldova, când a depus cerere de demisie din propria inițiativă.

A relatat că prin ordonanța din 12 februarie 2007 a Ofițerului de urmărire penală al Direcției Generale Urmărire Penală a CCCEC, Roman Morozan a fost pornită urmărirea penală în privința sa, pe faptul însușirii în proporții deosebit de mari, prin escrocherie, a sumei de 21 974 de Euro și 2 500 de dolari SUA de la Igor Hlopețchi. Totodată prin ordonanța din 22 februarie 2007 a fost pornită urmărirea penală pe faptul însușirii în proporții deosebit de mari, prin escrocherie a sumei de 3000 de dolari SUA de la Denis Caiudin, infracțiuni prevăzute de art. 195, alin. (2) Cod penal (în redacția legii la data inițierii urmăririi penale), iar prin ordonanța din 08 mai 2007 al procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Ion Gîrneț cele două dosare au fost conexe într-o procedură unică și examinate în continuare de procurorul Procuraturii mun. Chișinău, Octavian Nerea.

Reclamanta a relevat că din momentul recunoașterii sale în calitate de bănuțit prin ordonanța din 19 aprilie 2007 și în calitate de învinuit prin ordonanța din 16 iulie 2007, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 195, alin. (2) Cod penal, în privința sa a fost aleasă măsura preventivă obligăția de a nu părăsi țara.

Prin încheierea din 24 iulie 2007 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău a fost admis demersul înaintat de procurorul Octavian Nerea de punere sub sechestru a bunurilor ce-i aparțin cu drept de proprietate.

A susținut că de nenumărate ori a depus cereri în adresa judecătorului, care examina cauza penală, pentru a primi permisiunea de a pleca la copiii săi, stabiliți peste hotare, precum și cerere de recuzare a procurorului Octavian Nerea, dar toate cererile au fost respinse, ca neîntemeiate.

Prin sentința din 21 februarie 2014 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău a fost achitată de comiterea infracțiunii încriminate, din motivul neconstatării faptului infracțiunii.

Mai mult, la 09 iunie 2015 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a respins apelul procurorului Mihai Stăvilă și apelul părților vătămăte, sentința fiind menținută fără modificări.

Prin decizia din 22 martie 2016 a Curții Supreme de Justiție au fost respinse recursurile ordinare declarate de partea acuzării și partea apărării, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău.

Reclamanta a relevat că în legătură cu urmărirea penală, a fost supusă ilegal procedurilor penale, în faza urmăririi penale și în instanțele de judecată din 12 februarie 2007 până la 21 februarie 2014, fiindu-i limitat dreptul la apărare, fapt confirmat prin procesele-verbale ale ședințelor judiciare, precum și i-a fost aplicată ilegal interdicția de a nu părăsi țara, iar prin certificatul din 10 iunie 2009 i-a fost refuzată perfectarea pașaportului pe motivul atragerii la răspundere penală.

Astfel, reclamanta a susținut că urmare a acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală i-au fost cauzate suferințe psihice, care i-au afectat grav sănătatea, iar la 23 iulie 2007 a suferit un accident vascular cerebral. Din cauza stării grave de sănătate în anii 2013-2015 nu a fost aptă de muncă, pe o perioadă de 20 luni a fost fără serviciu.

La fel, reclamanta a indicat că a fost constrânsă de a suporta cheltuieli, și anume a achitat efectuarea expertizei în Republica Moldova în sumă de 276 de lei, efectuarea expertizei în România în sumă de 1 360 de RON, echivalentul a 6 800 de lei, onorariul pentru asistență juridică în instanțele judecătorești în Republica Moldova în sumă de 36 000 de lei, onorariul pentru asistență juridică în România conform contractului nr. 449118 din 25 septembrie 2012 în sumă de 1 240 de RON, echivalentul a 6 200 de lei, precum și cheltuieli de deplasare, bilete de călătorie Chișinău - București, București - Chișinău în sumă de 1 500 de lei.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul statului în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 791 358 de lei și impozitul pe venit de la suma numită, în mărime de 139 184 de lei și prejudiciul material în sumă de 208 642 de lei.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă parțial acțiunea Claudiei Iațco, a fost încasat de la Ministerul Justiției al RM suma de 51 276 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile acțiunii au fost respinse.

La 07 august 2017, prin intermediul oficiului poștal Procuratura Generală a RM și la 11 august 2017 Ministerul Justiției al RM au depus cereri de apel împotriva hotărârii din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM, comunicându-li-se necesitatea prezentării cererilor de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii, acordându-le pentru aceasta un termen de 20 zile, calculat din momentul recepționării încheierii. Concomitent, s-a explicat că în cazul nelichidării neajunsurilor numite, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 05 ianuarie 2018, prin intermediul cancelariei instanței a parvenit apelul desfășurat al Ministerului Justiției al RM.

Ulterior, prin încheierea din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Procuratura Generală a RM, în baza art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, din motivul neînlăturării în interiorul termenului acordat de instanța de apel a neajunsurilor indicate în încheierea din 28 noiembrie 2017, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel.

Prin decizia din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, a fost casată hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost pronunțată o nouă hotărâre, prin care: A fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Iațco împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM, Procuraturii Generale a RM și Procuraturii mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. A fost încasat de la Bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Claudiei Iațco prejudiciul material în sumă de 51 276 de lei și echivalentul bănesc al prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei, cauzate ca urmare a supunerii procedurilor penale în cadrul procesului nr. 2007036096 (nr. 13A/2014). În rest acțiunea a fost respinsă, ca nefondată.

La 22 mai 2018 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea recursului Ministerul Justiției al RM a indicat că consideră neîntemeiată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante soluționării cauzei, precum și și-au bazat soluția pe fapte neprobate.

A reiterat în susținerea recursului motive de fapt și de drept similare celor invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare.

Ministerul Justiției al RM a solicitat casarea deciziei din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă (la momentul depunerii recursului), recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 ianuarie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Ministerul Justiției al RM la data de 22 mai 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului menționează că Ministerul Justiției al RM în cererea de recurs nu a invocat nici unul din temeiurile de declarare prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) Codul de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul judiciar indică că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, fără a se examina temeinicia lor.

În acest sens, completul reiterează prin prisma jurisprudenței CtEDO că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor argumentele recursului au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordine de apel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat